

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl soudcem Mgr. Janem Šmakalem ve věci

žalobce: S.O., státní příslušnost Afghánská islámská republika, narozený dne ..., toho času v Zařízení pro zajištění cizinců Balková, Balková 1,
zastoupený: Organizace pro pomoc uprchlíkům, sídlem Kovářská 4, Praha,

proti
žalovanému: Ministerstvo vnitra, sídlem Nad Štolou 936/3, Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného, č. j. OAM-316/LE-BA02-BA04-PS-2019 ze dne 7. 6. 2019,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce byl dne 25. 5. 2019 objeven v nákladovém prostoru návěsu kamionu. Následně přivolaná policejní hlídka pojala podezření, že se nachází na území České republiky nelegálně. Proto byl zadržen a zajištěn nejprve za účelem předání do Slovenské republiky. Poté byl zajištěn podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, za účelem správního vyhoštění

V Zařízení pro zajištění cizinců Balková žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany.

2. Naříkaným rozhodnutím Ministerstvo vnitra rozhodlo podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, o zajištění žalobce v zařízení pro zajištění cizinců, dobu zajištění stanovilo do 24. 9. 2019. Před rozhodnutím vyšlo z toho, že žalobce potvrdil státní příslušnost k Afghánské islámské republice. Na území České republiky přicestoval přes Íránskou islámskou republiku, Tureckou republiku, Bulharskou republiku a Srbskou republiku, kde strávil 6 týdnů. Tam nastoupil do kamionu, jenž ho měl odvést do Spolkové republiky Německo. K České republice nechová vazby rodinné ani majetkové. Důvod pro opuštění vlasti spojil s válečnou situací a aktivitami hnutí Tálibán.
3. Žalovaný na základě uvedeného zhodnotil, že žalobce na území České republiky přicestoval a dále na něm pobýval neoprávněně (bez cestovních dokladů a jakýchkoli oprávnění k pobytu), nechová k České republice žádný vztah a o mezinárodní ochranu požádal až po zadržení policií. Jeho žádost tedy byla účelová, s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění. Dosavadní protiprávní jednání svědčí o riziku, že se žalobce bude vyhýbat své povinnosti vycestovat, a tudíž zmaří výkon rozhodnutí o vyhoštění. Ve věci nebyl důvod uplatnit zvláštní opatření namísto zajištění, poněvadž nelze předpokládat změnu v chování žalobce obnašející nutný respekt k pravidlům, jimiž je institut zvláštních opatření podmíněn. Zajištění nebránil věk ani zdravotní stav žalobce, poněvadž nepředstavuje zranitelnou osobu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu.
4. Proti rozhodnutí žalovaného brojil žalobce žalobou pro vady spočívající v nedostatečně zjištěném skutkovém stavu a z toho plynoucí nesprávný závěr o účelovosti podané žádosti o mezinárodní ochranu. Podle žalobce nelze podání žádosti o mezinárodní ochranu po několika dnech od policejního zadržení samočinně interpretovat coby účelový postup s cílem vyhnout se správnímu vyhoštění. I za předpokladu, že by žalobce byl o možnosti podat žádost informován, výsledné prodlení mezi žalobcovým zajištěním a jejím podáním nelze připsat žalobci k tíži. Zvláště, když původně žalobce plánoval podání azylové žádosti v Německu. Žalovaný taktéž nevzal v potaz vyjádření žalobce jakožto účastníka řízení do protokolu ze dne 11. 3. 2019 (*žalobce zřejmě míní Poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu ze dne 11. 6. 2019 – pozn. soudu*), čímž nezohlednil individuální poměry žalobce ve stávajícím kontextu politické a bezpečnostní situace v Afghánistánu. Dále žalobce vytýká žalovanému jeho závěry vylučující případné uložení alternativy k zajištění, tj. zvláštní opatření. Institut zajištění představuje krajní prostředek zasahující do práva na osobní svobodu. Dle žalobce uplatnil žalovaný zajištění přednostně, nikoliv podpůrně.
5. Žalovaný k žalobě sdělil, že vznesené námitky považuje za nedůvodné. Z napadeného rozhodnutí je podle něj jasné seznatelné, z jakých podkladů vycházel před vydáním rozhodnutí. Cílovou zemi žalobce tvořilo až dosud Německo, k České republice jej nevázně žádný emocionální ani ekonomický vztah. Rovněž mu nebyl nikde vydán cestovní doklad. Podezření žalovaného, že žalobce bude mařit výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, pramenilo z dosavadního jednání žalobce. Na základě téhož žalovaný dovedl předpokládanou účelovost žádosti. Ohledně zvažovaného uložení zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu žalovaný odkázal na nezbytnou podmínku dobrovolné spolupráce žalobce se státními orgány v nadcházejícím azylovém řízení, včetně respektování finálního, potenciálně negativního stanoviska. Popsaná podmínka nicméně neodpovídá pobytové historii žalobce, protože žalovaný zvláštní opatření nemohl aplikovat. Žalovaný tak k užití § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu shrnul, že (1) žalobce

podal žádost až v zařízení pro zajištění cizinců, (2) existují důvody pro tvrzení o účelovosti podané žádosti, poněvadž: „*Zákon nepožaduje, aby byla najisto dána účelovost podané žádosti, ale předpokládá pouze existenci oprávněných důvodů vedoucích k domněnce o účelovosti takové žádosti, což dle žalovaného je v případě pana žalobce dáno,*“ a (3) žalobce mohl požádat o azyl dříve.

6. Napadený výrok rozhodnutí žalovaného krajský soud přezkoumal podle § 75 odst. 2 soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
7. V rozhodovací činnosti správních soudů se k užití § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu ustálil názor, podle něhož pro naplnění důvodu zajištění postačí pouze zjištění, že existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o mezinárodní ochranu je účelová: skutečnost, že žadatel uvádí skutečnosti, které mohou být při meritorním posouzení shledány azylově relevantními, zajištění nevylučuje. Vážně míněná žádost o mezinárodní ochranu podaná v zajištění zůstává „pouze“ účelovou, jestliže z okolností případu (např. dosavadní jednání cizince, délka pobytu na území, osobní poměry apod.) plyne motivace žadatele vyhnout se správnímu vyhoštění (srov. rozsudky č. j. 10 Azs 284/2016-35 ze dne 15. 2. 2017 a č. j. 4 Azs 9/2017-31 ze dne 28. 2. 2017). S přihlédnutím ke znění čl. 8 odst. 3 písm. d) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU je tedy nezbytné, aby žádost o mezinárodní ochranu měla účel mařit vyhoštění a představovala tak zneužití práva, nikoliv jeho využití (ke zneužití práva jako podmínce zajištění srov. rozsudek č. j. 1 Azs 349/2016-48 ze dne 28. 6. 2017 nebo stanovisko generálního advokáta Soudního dvora Evropské unie ve věci C-534/11 Arslan).
8. Dobrověrné podání žádosti o mezinárodní ochranu po zajištění sleduje dva propojené účely: žadatel se brání nucenému opuštění státu jako průvodní jev toho, že zde především hledá mezinárodní ochranu. O zneužití práva je možné uvažovat v situaci opačné, tedy pokud by žadatel usiloval o mezinárodní ochranu pouze za účelem mařit vyhoštění (a nestál o mezinárodní ochranu, případně věděl, že její podmínky nesplňuje), nebo pokud by účel mařit představoval hlavní účel žádosti (žadatel chce vyhoštění zdržet a zároveň spoléhá se na to, že mu mezinárodní ochrana může být i poskytnuta). Skutečnost, že žadatel mohl požádat o udělení mezinárodní ochrany dříve, je v takových případech jedním z možných znaků účelovosti, bez dalšího ji však neprokazuje [srov. opět čl. 8 odst. 3 písm. d) směrnice Rady 2013/33/EU].
9. V poměrech souzené věci to znamená, že si žalovaný měl učinit konkrétními skutečnostmi podložený závěr, zda existují oprávněné důvody se domnívat, že žalobce svou žádost podal toliko s účelem mařit vyhoštění. To žalovaný dovodil na základě toho, že žalobce mířil do Spolkové republiky Německo, k území České republiky nemá žádný vztah a žádost o mezinárodní ochranu podal až po zajištění a zahájení řízení o vyhoštění, ačkoliv tak mohl učinit dříve. Tyto úvahy v zásadě obstojí.
10. K možnosti požádat o mezinárodní ochranu dříve napadené rozhodnutí uvádí, že žalobce mohl požádat ve státech Evropské unie, přes něž do České republiky přicestoval. S ohledem na okolnosti případu je to závěr značně nadnesený: podle správního spisu žalobce přicestoval ze Srbské republiky přes Maďarskou a Slovenskou republiku v návěsu kamionu společně s nákladem zeleniny. Zda měl žalobce skutečnou možnost přístupu k azylovému řízení, rozhodnutí ani správní spis nijak konkrétně neuvádí, přičemž lze vycházet z obecné zkušenosti, že nákladní prostory nebývají uzpůsobeny přepravě osob a tudíž ani vystupování podle jejich potřeby. Kladl-li žalovaný důraz na vyjádření žalobce, že

byl i v Bulharské republice, úvaha o možnosti přístupu k azylovému řízení v rozhodnutí a správním spisu taktéž absentuje (zejména v kontrastu s pozdějším vyjádřením žalobce v pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 17. 6. 2019, kde důvody pro odchod z Bulharska vysvětlil a vyjádřil se i k nemožnosti žádat tam o mezinárodní ochranu).

11. Ze správního spisu tak plyne toliko to, že žalobce byl na území České republiky odhalen dne 25. 5. 2019 před 11.10 ještě v návěsu kamionu, od 11.40 byl zadržen a v 15.00 předveden na inspektorát cizinecké policie (srov. str. 2–3 rozhodnutí o zajištění za účelem předání do Slovenské republiky a str. 2 rozhodnutí o zajištění za účelem správního vyhoštění). Správní spis dále obsahuje oznámení o zahájení správního řízení z 3. 6. 2019, jehož předání žalobci není nijak vyznačeno. To kontrastuje s rozhodnutím o zajištění a informací o možnosti požádat o mezinárodní ochranu z 5. 6. 2019, které byly žalobci téhož dne předány, a úředním záznamem prap. L. H. a npor. V. G. z 6. 6. 2019, podle něhož žalobce dne 5. 6. 2019 projevil vůli hledat v České republice mezinárodní ochranu (srov. § 3 odst. 1 zákona o azylu). Z toho plyne, že žalobce měl možnost požádat o mezinárodní ochranu podle §3a odst. 1 písm. a) bod 4 zákona o azylu nejdříve od 5. 6. 2019, kdy tak také učinil. Časový odstup, který by hovořil o účelovosti žádosti žalobce, tak ve věci dán není.
12. O účelu žádosti o mezinárodní ochranu zdržet či zmařit případné vyhoštění však vypovídá sdělení žalobce, že směřuje do Spolkové republiky Německo. Žalobce tedy původně neměl v úmyslu hledat v České republice mezinárodní ochranu a učinil tak až poté, co zjistil, že se do Německa nedostane. Za toho stavu existovaly oprávněné důvody se domnívat, že žádost o mezinárodní ochranu je účelová, neboť její podání, byť i vedeno nadějí, že může být úspěšná, je pouze průvodním jevem snahy zdržet aktuálně hrozící vyhoštění.
13. Další žalobní námitky směřovaly proti údajné nepřezkoumatelnosti závěru o neuplatnění zvláštních opatření podle § 47 odst. 1 zákona o azylu. Jimi se rozumí rozhodnutím ministerstva uložená povinnost žadatele o udělení mezinárodní ochrany a) zdržovat se v pobytovém středisku určeném ministerstvem, nebo b) osobně se hlásit ministerstvu v době ministerstvem stanovené.
14. Napadené rozhodnutí je v tomto ohledu přezkoumatelné, neboť obsahuje srozumitelné a dostatečné důvody pro závěr o nezbytnosti zajištění žalobce.
15. V rozhodovací činnosti správních soudů se ustálil názor, že účelem zajištění žadatele o mezinárodní ochranu podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu v situaci, kdy existují oprávněné důvody se domnívat, že žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána pouze účelově, není pouze zabezpečit jeho účast v řízení o mezinárodní ochraně, ale především zabezpečit jeho dostupnost pro výkon rozhodnutí o vyhoštění pro případ, že by se toto rozhodnutí stalo vykonatelným v důsledku negativního výsledku řízení o mezinárodní ochraně. Při posouzení účinnosti zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu pak je třeba přihlédnout k důvodu zajištění a hodnotit, zda by uložením pouze zvláštního opatření nebyl zmařen cíl, k němuž by jinak zajištění směřovalo. Je proto namístě zohlednit pobytovou historii žadatele o mezinárodní ochranu (srov. cit. rozsudek NSS č. j. 1 Azs 349/2016-48).
16. Těmto požadavkům napadené rozhodnutí odpovídá. Vychází z toho, že žalobce cestoval do Německa a k území České republiky nemá žádný vztah: nikoho nezná, nemíní zde zůstat, nemá prostředky k běžnému životu a již prokázal, že je ochoten cestovat na území

cizích států protiprávně [požadavek netrestat za nezákonný vstup na území státu ve smyslu čl. 31 odst. 1 a 2 Úmluvy o právním postavení uprchlíků (č. 208/1993 Sb.) neznamená, že nemohou být uložena omezení k zamezení dalšího nelegálního pohybu]. Za toho stavu nebylo lze očekávat, že se žalobce dobrovolně podrobí uloženým omezením a bude k dispozici pro řízení o udělení mezinárodní ochrany, případně řízení o vyhoštění, tedy že zvláštní opatření bude dostatečné.

17. Z uvedených důvodů soud žalobu zamítl dle § 78 odst. 7 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch a úspěšnému žalovanému nevznikly náklady nad rámec běžné úřední činnosti. Žádný z účastníků tak nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 věta první s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost do dvou týdnů od jeho doručení u Nejvyššího správního soudu. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Plzeň 26. července 2019

Mgr. Jan Šmakal v.r.
soudce